

207. KRZYKALSKI Leon, ur. ok. 1917 roku, rolnik, mieszkał w Czumsku Dużym. Rozstrzelany przez Jagdkommando 11 października 1944 roku w m. Urszulewo razem z trzema innymi zatrzymanymi. Pochowany w miejscu egzekucji. Po wojnie ciało ekshumowano i w dniu 24 lutego 1945 roku pochowano na cmentarzu w Gójsku.

Notę sporządzono na podstawie:

1.

Danych Instytutu Pamięci Narodowej

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Lp.	Nazwisko	Imię	Nazwisko panieńskie	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Imię ojca	Imię matki	Data śmierci
8	Krzykowski	Leon						1944-08

Dane osobowe ¹

Nazwisko: **Krzykowski**, imię: **Leon**, wiek: **24 lata**, miejsce zamieszkania: **Czumsk Duży**, zawód: **rolnik**, data śmierci: **1944-08**

Informacje o prześladowaniach:

Ofiara egzekucji, data śmierci: **1944-08**, miejsce śmierci: **CZUMSK DUŻY**, pow. **Rogowo**, woj. **włocławskie**, okoliczności śmierci: **Jagdkommaando i żandarmeria rozstrzelały 22 osoby podejrzane o ukrywanie i udzielanie pomocy partyzantom. Ustalono nazwiska 17 ofiar, miejsce pochówku: Zwłoki zakopano w lesie, później ekshumowano i 12 zwłok pochowano na cmentarzu w Szczutowie a 10 w Gójsku**

Źródło: Rejestr miejsc i faktów zbrodni popełnionych przez okupanta hitlerowskiego na ziemiach polskich w latach 1939-1945 - województwo włocławskie, Warszawa 1981

2.

Danych Instytutu Pamięci Narodowej

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Lp.	Nazwisko	Imię	Nazwisko panieńskie	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Imię ojca	Imię matki	Data śmierci
9	Krzykowski	Leon						1944-10-11

Dane osobowe ²

Nazwisko: **Krzykowski**, imię: **Leon**, płeć: **mężczyzna**, miejsce zamieszkania: **Czumsk gm. Rogowo**, pow. **Rypin**, data śmierci: **1944-10-11**

Informacje o prześladowaniach:

Ofiara egzekucji, dodatkowe informacje: **rozstrzelany przez hitlerowców**

¹ Na podstawie danych Instytutu Pamięci Narodowej, Wyszukiwanie osób represjonowanych, Osoba wyszukiwana: Krzykowski, L.p. 8 wykazu, strona internetowa: <https://straty.pl/szukaj-osoby.php>

² Na podstawie danych Instytutu Pamięci Narodowej, Wyszukiwanie osób represjonowanych, Osoba wyszukiwana: Krzykowski, L.p. 9 wykazu, strona internetowa: <https://straty.pl/szukaj-osoby.php>

3.

Andrzej Szalkowski i Piotr Głakowski ³ prezentują następującą notę biograficzną:

Krzykański Leon, ur. ok. 1917 roku, rolnik, mieszkał w Czumsku Dużym. Rozstrzelany przez Jagdkommando w sierpniu 1944 roku w miejscu zamieszkania.

4.

Okoliczności i miejsce egzekucji wspomina naoczny świadek - mieszkaniec Urszulewa, Ciarkowski Stanisław ⁴ ur. w 1935 roku. *W Urszulewie jednego dnia zginęły 4 osoby. To było jesienią 1944 roku. Matula poszła na swoje pole pod lasem od strony Szczutowa ukopać kartofle a ja poszedłem jej pomóc przynieść te ukopane kartofle. Byłem koło matuli na polu, kiedy Niemcy autobusem tych więźniów przywieźli. Przed dojazdem do lasu od strony Szczutowa po lewej stronie zatrzymał się ten autobus. Niemcy kazali z tego samochodu wysiadać, z tego samochodu wysiadło czterech młodych chłopaków. Niemcy każą im uciekać o oni przeskoczyli taki rowek i uciekają w kierunku lasu, a ci Niemcy zaczęli do nich strzelać. Trzech zabili od razu. Jednego nie trafili, ale poprawili się i jego również zabili. To było czterech młodych chłopaków z okolic Czumska. Dwóch braci Motylewskich i dwóch Szwaczkowskiów (Szwaczkowskich). Ciała zostały zakopane na polu pod lasem a zaraz po wojnie odkopane i przeniesione chyba na cmentarz w Gójsku ⁵.*

5.

W księdze Zmarłych Parafii Gójsk⁶ – Diecezji Płockiej z 1945 roku strona 252 pozycja wpisu 26 czytamy: W dniu 24 lutego 1945 roku o godz. 12 w południe odbył się pogrzeb Leona Krzykańskiego 25 lat liczącego, kawalera urodzonego i zam. w Czumsku, syna Konstantego i Ewy z Szalkowskich (lub podobnie - wpis nieczytelny) rolników. Zmarłego w dniu 11 października 1944 roku o godz. 11 rano we wsi Orszulewo. Dopisek zamordowany przez Niemców bez sakramentów świętych. Zgłoszenia dokonał Bolesław Motylewski lat 31 rolnik i Stanisław Kopysteki (lub podobnie – nazwisko nieczytelne) stolarz, oboje z Czumska. Z dopiskiem „zamordowani przez Niemców bez sakramentów świętych”

Skan wpisu w księdze zmarłych prezentowany poniżej.

³ A. Szalkowski, P. Gałkowski, Zbrodnie niemieckie na Ziemi Dobrzyńskiej (byłe powiaty Lipno i Rypin) w latach 1939-1945, Rypin 2019, s. 631, na podstawie: Archiwum IPN Bydgoszcz., Ankiety, powiat Rypin. Sygn. IPN BY 26/40 (Czumsk Duży), gdzie występuje pod imieniem Bronisław, lat 23. Tablica Nagrobkowa na Cmentarzu Rzymsko Katolickim w Gójsku (gdzie podawany jest wiek 27 lat)

⁴ Wspomnienia wojenne naocznego świadka morderstwa Stanisława Ciarkowskiego, mieszkańca Urszulewa. Nagranie ze wspomnień wojennych z 24 września 2019 roku znajduje się w zasobach archiwalnych Dariusza Lazarowskiego.

⁵ (Wyjaśnienie autora biogramu) Świadek zdarzenia Stanisław Ciarkowski podał, że w egzekucji zginęło dwóch braci Motylewskich oraz dwóch braci Szwaczkowskich. W egzekucji zginęli: Bronisław Motylewski i Stanisław Motylewski (bracia) oraz Józef Szwaczkowski (zamieszkiwał we wsi Górki k. Czumska) pochowany w zbiorowej mogile na cmentarzu w Rogowie oraz Leon Krzykański – pochowany na cmentarzu w Gójsku.

⁶ Krzykański Leon - Księga zmarłych Parafii Gójsk – Diecezji Płockiej z 1945 roku strona 252 pozycja wpisu 26.

PAROCHIA <i>Gójsk</i> DIOECESIS PLOCENSIS											
Numerus curiae	ACTUM EST			COMPARUERUNT			ET DECLARAUERUNT:				MORTUUM (AM) ESSE
	die	mense	hora	Nomina, cognomina, conditio, locus domicilii testium			die	mense	hora	loco	Nomen, cognomen, conditio, locus domicilii actualis et legalis defuncti
20	24	II	12	<i>Polacy i Żydzi z Gójska</i>			14	X	1944	<i>Gójsk</i>	<i>Leon Krzykowski</i>
				<i>Polacy i Żydzi z Gójska</i>							<i>Leon Krzykowski</i>

Anno millesimo nongentesimo _____ gesimo _____ (1945) _____ 251.						
FILIIUM (AM) PARENTUM		QUI SUPERVIXIT CONIUX		MORBUS ULTIMUS	SACRA- MENTA SUSCEPTA	ADNO- TATIONES de loco et numero sepulchri in coeme- terio et aliae ani- madversiones.
nomen, cognomen patris et matris, si nota sunt.		nomen et cognomen eius				
Konstanty Krzykowski		Leon Krzykowski		tyfus	nie	Parochian

6.

Notę biograficzną Leona Krzykalskiego powołującą się na w.w. źródła IPN, publikacje, wspomnienia oraz wpisy w księgach zmarłych Parafii w Gójsku zawarto w obszernym artykule pracy zbiorowej Dariusza Lazarowskiego, Anny Stręciwilk, Krzysztofa Stręciwilk i Elżbiety Żendarskiej „Biogramy osób pochodzących z terenu gminy Szczutowo, Gójsk i części gminy Rogowo zamordowanych przez hitlerowców w latach 1939-1945”⁷.

⁷ Polacy, Żydzi, Niemcy Ziemi Sierpeckiej w okresie międzywojennym i w czasie II wojny światowej, Praca zbiorowa: Dariusz Lazarowski, Anna Stręciwilk, Krzysztof Stręciwilk, Elżbieta Żendarska, Wydawca: Społeczny Komitet Renowacji Miejsca Pamięci Narodowej w Sierpcu, ul. Wojska Polskiego 28a, Sierpc 2022 rok, s. 378-379.